

UPPSALA
UNIVERSITET

Nationellt centrum för kvinnofrid

National Centre for Knowledge
on Men's Violence against
Women

SE-751 85 Uppsala

Besöksadress/Visiting address:
Akademiska sjukhuset
Ingång 17

Uppsala University Hospital
Entrance 17

Telefon/Phone:
018-611 27 93
+46 18 611 27 93

Telefax/Fax:
018-50 73 94
+46 18 50 73 94

www.nck.uu.se

n.n@nck.uu.se

Remissyttrande
Dnr. NCK 2018/2

Justitiedepartementet
103 33 STOCKHOLM

Nationellt centrum för kvinnofrids (NCK) yttrande över remissen *Utvidgat hinder mot erkännande av barnäktenskap (SOU 2017:95)*

Enligt betänkandet får den som är under 18 år inte ingå äktenskap i Sverige. Efter lagändringar 2014 avskaffades även möjligheten för barn i Sverige att få dispens att gifta sig. Dessutom har utrymmet att erkänna utländska äktenskap som ingåtts av barn med anknytning till Sverige i stort sett försvunnit. Vid utländska äktenskap där parterna inte har anknytning till Sverige är däremot utgångspunkten att de ska erkännas och utrymmet att vägra erkännande är enligt nuvarande lagstiftning begränsat.

Enligt FN:s Barnkonvention ska konventionsstaterna vidta alla effektiva och lämpliga åtgärder för att avskaffa traditionella sedvänjor som är skadliga för barns hälsa. Tidiga äktenskap har identifierats som en sådan skadlig sedvänja eftersom äktenskap och graviditet i ung ålder kan innebära hälsorisker för flickor och dessutom hindra flickor att få utbildning.

Enligt kommittédirektiven ska utredaren ”analysera och ta ställning till hur möjligheten att erkänna utländska barnäktenskap ytterligare bör begränsas.”

Utredningen ska, oavsett ställningstagande i sak, lämna förslag till författningsändringar som innebär att utländska barnäktenskap inte ska erkännas om någon av parterna var under 18 år när någon av dem kom till Sverige.

Utredarna menar att ”omsorgen om alla barns bästa, oavsett härkomst och den senaste utvecklingen i samhället, med ett ökat antal barn – utan tidigare anknytning till Sverige – som redan har ingått äktenskap när de kommer hit, medför att det är nödvändigt att säkerställa att lagstiftningen är tydlig och adekvat. Utgångspunkten är att barn inte ska leva i äktenskap och att alla barn har samma rätt till stöd och skydd.”

Utredarnas förslag är:

”att hinder mot erkännande av barnäktenskap bör utvidgas till fall, där parterna inte har någon anknytning till Sverige, om någon av parterna

var under 18 år när någon av dem kom till Sverige. Den nya bestämmelsen bör lämpligen införas som en egen punkt i 1 kap. 8a § första stycket i IÄL.”

Utredarna argumenterar dock för att undantagsbestämmelsen vid synnerliga skäl bör vara kvar och även omfatta den föreslagna utvidgningen. Motiveringen är att Sverige annars kan riskera att komma i konflikt med sina åtaganden enligt internationella konventioner och EU-rätt.

Utredarna argumenterar också mot ett generellt icke erkännande av utländska barnäktenskap. Man anser att det skulle föra för långt att låta förbudet mot erkännande omfatta äktenskap som ingåtts utomlands och där båda parter är vuxna när de kom till Sverige. Det skulle typiskt sett kunna vara ett par, utan tidigare anknytning till Sverige, där en av parterna eller båda vid äktenskapets ingående visserligen var under 18 år men som först långt senare får hemvist här.

NCK instämmer i utredarnas beskrivning av situationen när det gäller barnäktenskap i Sverige och vill liksom utredarna betona att barn inte ska leva i äktenskap och att alla barn har samma rätt till stöd och skydd.

NCK tillstyrker utredarnas förslag om att utöka hindren mot erkännande av barnäktenskap.

NCK instämmer i att undantagsbestämmelsen vid synnerliga skäl bör vara kvar och kan acceptera utredarnas motivering med hänvisning till internationella konventioner och EU-rätt. Enligt utredningen har det inte sedan lagändringen 2014 ansetts föreligga synnerliga skäl i något fall och NCK förutsätter fortsatt restriktivitet.

NCK instämmer i att ett generellt icke erkännande av utländska barnäktenskap skulle föra för långt.

I detta ärende har professor Gun Heimer varit beslutande. Expert Gunilla Dahlkild-Öhman har varit föredragande.

Uppsala, 2018-03-08

Gun Heimer
Professor/överläkare, chef
Nationellt centrum för kvinnofrid
Uppsala universitet